

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande	Föredragande	Justerat
Vicelanråd Camilla Gunell	Tillfällig miljöingenjör Mia Westman	Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 27

Lagstiftningspm om ändring av landskapslagen
(2008:124) om miljöskydd
ÅLR 2015/11688
42 S4

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningspm, **bilaga 1 S418E08** till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Nr 28

Förfrågan från Ulf Grüssner
ÅLR 2018/1044
43 S4

Från Ulf Grüssner, Petrolax Ab har inkommit en rad frågor gällande möjligheterna för Petrolax Ab att till landskapsregeringen sälja fiskdiesel till landskapsfärjorna.

Landskapsregeringen anser att frågeställningarna i Grüssners skrivelse är viktiga och att det miljöarbete som utförs genom utvecklandet och produktionen av fiskdiesel är värdefullt. Landskapsregeringen betonar i energi- och klimatstrategin vikten av att höja andelen förnyelsebara bränslen inom såväl transportsektorn som övriga energisektorer.

Grüssner har vid ett möte informerat om Petrolax arbete och målsättning, och skrivelsen har föranlett omfattande fortsatta diskussioner.

Landskapsregeringen har också tagit del av projektrapporten från projektet Mervärde ur fiskrens, som har genomförts vid Högskolan på Åland med syfte att undersöka möjligheterna och förutsättningarna att skapa mervärde ur restprodukten fiskrens på Åland. Resultaten är intressanta men visar samtidigt att de stora mängder omättade fetter som finns i fiskoljan gör den mindre lämplig som råvara för diesel och omöjliggör certifiering enligt europeisk standard.

Landskapsregeringen konstaterar att upphandling av bränsle till landskapsfärjorna görs årligen. Ett av upphandlingskraven är att bränslet ska vara certifierat. Landskapsregeringen konstaterar samtidigt att accisfrågan inte är åländsk behörighet. Landskapsregeringen konstaterar vidare att premiering av de fiskodlare som levererar råvara till produktionen av fiskdiesel genom utökade odlingsvolymerna inte är möjlig med gällande

lagstiftning och att det är Ålands miljö och hälsoskyddsmyndighet som beviljar tillstånd för fiskodling.

Landskapsregeringen välkomnar fortsatta initiativ som främjar en övergång till ett mera hållbart samhälle inom transport- och energisektorn.

Direktivet om medelstora förbränningsanläggningar – implementering på Åland

1. Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2193 av den 25 november 2015 om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar, härfter även förkortat MCP-direktivet (MCP = medium combustion plant) bör implementeras i den åländska lagstiftningen.

Förslaget till detta direktiv ingick i EU-kommissionens åtgärds paket för ren luft i Europa, det så kallade ”luftpaketet” som presenterades i december 2013.¹ Med medelstora förbränningsanläggningar avses anläggningar som har en tillförd installerad effekt i intervallet mellan 1 megawatt (MW) och 50 MW. Direktivet fyller en viktig funktion eftersom denna typ av förbränningsanläggningar inte tidigare reglerats på EU-nivå, utan hamnat utanför tillämpningsområdet för stora förbränningsanläggningar (alltså över 50 MW), som regleras av industriutsläppsdirektivet, och små förbränningsanläggningar (under 1 MW) som faller in under ekodesign-direktivet. Till skillnad från industriutsläppsdirektivet, som avser anläggningar som i dagsläget inte finns på Åland, kommer ett antal åländska anläggningar att omfattas av MCP-direktivets bestämmelser. MCP-direktivets implementeringstid gick ut den 19 december 2017.

2. Implementering i riket och förslag till implementering på Åland

I riket har man valt att implementera MCP-direktivet dels genom ändringar i miljöskyddslagen och dels genom antagandet av en ny förordning, statsrådets förordning om miljöskydds krav för medelstora energiproducerande enheter och energiproducerande anläggningar (FFS 1065/2017), härfter omnämnd som förordning 1065/2017 eller den nya riksförordningen. Förslaget till ändrad miljöskyddslag lämnades till riksdagen i oktober 2017 och lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2018.² Redan innan MCP-direktivet antogs har energiproducerande enheter med en bränsleeffekt som understiger 50 megawatt reglerats i Finland genom en statsrådsförordning.³ Denna förordning baserade sig alltså inte på EU-lagstiftning, utan har varit Finlands nationella bestämmelser.

¹ http://ec.europa.eu/environment/air/clean_air/index.htm Ett annat direktivförslag i luftpaketet var en uppdatering av direktivet om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, sedermera ”takdirektivet”, alltså (EU) 2016/2284, vars implementeringstid utgår 1 juli 2018.

² Proposition RP 167/2017 rd.

³ FFS 750/2013.

Förordningen var dock inte antagen som blankettförordning på Åland, och några andra specifika bestämmelser om denna typ av anläggningar har inte heller funnits i landskapet. Sålunda innebär direktivets genomförande på Åland införande av en ny sorts reglering. Med anledning av detta finns det särskilt stor anledning för Ålands del att fästa uppmärksamhet vid rikets tillvägagångssätt för implementeringen. Sannolikt skulle antagande av rikets nya förordning genom en blankettförordning vara en passande lösning för landskapet. Ifall Åland väljer att anta den nya riksförordningen som blankettförordning är det av speciellt stor vikt att de bestämmelser som riket har valt att genomföra på lagnivå på Åland kommer att motsvaras av bestämmelser som även de är kompatibla med förordningen. För Ålands del innebär detta att man behöver avgöra ifall riksbestämmelserna ska omfattas som helhet eller om man endast vill anta de bestämmelser som är kopplade till MCP-direktivet, alltså krav som ställs från EU.

I riket benämndes den tidigare gällande förordningen som förordningen om små förbränningsanläggningar, och i propositionen benämns den nya förordningen som just ”nya förordningen om små förbränningsanläggningar”, även om dessa i den officiella rubriken benämns som ”medelstora” och ”energiproducerande enheter”, vilket ju tyvärr inte underlättar förståelsen för terminologin för den mindre insatte läsaren. Av denna anledning benämns därför i detta dokument den nya förordningen endast som den nya riksförordningen eller förordning FFS 1065/2017.

För att implementera direktivet fullständigt innebär detta att för de ändringar som enligt grundlagen förutsätter ändringar på lagnivå kommer även ändringar i landskapslagen om miljöskydd att krävas.

Det förestående antagandet av en ny vattenlag för landskapet Åland medför anledning att genomföra en grundlig översyn även av landskapslagen om miljöskydd för att uppnå bättre samklang mellan dessa lagar. Även oaktat den nya vattenlagen finns det andra orsaker till en revidering av miljöskyddslagen för att åstadkomma större tydlighet och en mindre splittrad lag. Ett sådant projekt tar dock avsevärda resurser och tid i anspråk, och de ändringar som för närvarande måste genomföras på grund av krav från EU bör genomföras så fort som möjligt, och sålunda innan en mer omfattande revidering hinner göras.

Med beaktande av detta ter det sig rimligt att vid utformningen och införandet av de bestämmelser som oundvikligen måste implementeras i den åländska miljöskyddslagen inte fästa avsevärd vikt vid bestämmelsernas samklang med resten av lagen på det sätt som annars är brukligt vid lagändringar. När det gäller bestämmelserna om medelstora förbränningsanläggningar vore det rimligt att den åländska lagstiftningen till viss del skulle spegla rikslagstiftningen och inför bestämmelserna gällande medelstora förbränningsanläggningar i ett separat kapitel. I riket har till

miljöskyddslagen fogats nya bestämmelser i 10 kap. 106 § och före dem en ny rubrik ”Medelstora energiproducerande enheter och anläggningar”. Vidare har ett antal existerande paragrafer ändrats. På Åland kunde ett nytt kapitel 6b införas, med modell från införandet av kapitel 6a som omfattar separata bestämmelser om miljötillstånd i fråga om industriutsläppsdirektivanläggningar. Fördelen med detta är att överskådligheten över de införda bestämmelserna blir bättre vilket naturligtvis underlättar i en kommande lagrevidering. Ifall det sedan i denna revideringsprocess visar sig mer fördelaktigt att organisera bestämmelserna på ett annat sätt i den nya lagen finns det ingenting som hindrar att man då ändrar på deras placering och organisering.

Den nya riksförordningen FFS 1065/2017 innehåller, som nämnts ovan, inte endast bestämmelser som hänför sig till direktivet, utan bestämmelser som är rent nationella. Detta är bestämmelser av ren miljöskyddskaraktär. Förordningen reglerar exempelvis skorstenshöjd, bullerbekämpning, behandling och ledning av avloppsvatten och oljehaltigt spillvatten etc. Från åländskt håll måste alltså avgöras ifall riksbestämmelserna ska omfattas som helhet eller om man endast vill anta de bestämmelser som är kopplade till MCP-direktivet, alltså krav som ställs från EU.

3. Direktivets bestämmelser

3.1 Definitioner och tillämpningsområde

I MCP-direktivet regleras tillämpningsområdet innan definitionerna. I riket har man valt att placera definitionerna före tillämpningsområdet i lagen, men tvärtom i den nya förordningen. Dock kan en presentation av terminologin i detta fall underlätta förståelsen för tillämpningsområdet. Definitionen av förbränningsanläggning är i direktivet *varje teknisk inrättning i vilken bränslen oxideras för att den frigjorda värmen ska kunna utnyttjas*.

I landskapslagstiftningen finns i dagsläget ingen definition avseende sådana anläggningar. Industriutsläppsdirektivsanläggningar definieras dock i 26 a § i kapitel 6a i samma lag som gäller just sådana anläggningar. Här är viktigt att notera, att riket avseende detta har en terminologi som skiljer sig från direktivets. I rikslagstiftningen används termen ”energiproducerande enhet” så att den motsvarar definitionen ”förbränningsanläggning” i direktivet. Utöver detta har rikslagstiftningen även termen ”energiproducerande anläggning”, som inte baserar sig på någon term i direktivet utan är en rent nationell definition. Denna term behövs enligt propositionen för att precisera omfattningen av registrerings- och tillståndspliktiga verksamheter. Registrerings- och miljötillståndsplikten har fastställts nationellt uttryckligen genom termen ”energiproducerande anläggning”.

Ifall Åland väljer att anta den nya riksförordningen som blankettförordning är det givetvis tydligast att också på lagnivå införa samma terminologi som i riket, alltså ”energiproducerande enhet” (respektive ”energiproducerande anläggning”).

Vad en medelstor förbränningsanläggning är definieras sedan indirekt genom direktivets tillämpningsområde i artikel 2, som lyder:

”1. Detta direktiv är tillämpligt på förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt på minst 1 MW men mindre än 50 MW (nedan kallade medelstora förbränningsanläggningar), oavsett vilket bränsle de använder.

2. Detta direktiv är även tillämpligt på en kombination av nya medelstora förbränningsanläggningar enligt artikel 4, även en kombination där den sammanlagda installerade tillförda effekten är minst 50 MW, såvida inte kombinationen utgör en förbränningsanläggning som omfattas av kapitel III i direktiv 2010/75/EU.”

I punkt 3 följer en lista i bokstavsordning a) till p) gällande undantag från direktivets tillämpningsområde, exempelvis förbränningsanläggningar som omfattas av industriutsläppsdirektivets kapitel III eller IV, och förbränningsanläggningar där de gasformiga förbränningsprodukterna används för direkt uppvärmning, torkning eller annan behandling av föremål eller material. I punkt 4 stadgas även undantaget att direktivet inte heller ska tillämpas på forskningsverksamhet och liknande.

I rikslagen genomförs artikel 2 i MCP-direktivet genom 106 b §. Samtidigt innehåller den nya riksförordningen en i stort sett motsvarande bestämmelse i 1 §. Även om landskapsregeringen antar riksförordningen som blankettförordning, skulle det av tydlighetsskäl vara rimligt att införa denna bestämmelse även på lagnivå i samband med de andra bestämmelserna om medelstora förbränningsanläggningar. Gällande övriga definitioner i direktivet finns sammanlagt 24 definitioner med i artikel 3. I riket återfinns direktivets definitioner intagna i den nya riksförordningen. Även på lagnivå i den nya 106 a § är en del av definitionerna medtagna.

3.2 Tillstånd och registrering

I artikel 5 behandlas tillstånd och registrering av medelstora förbränningsanläggningar. Avseende denna grundläggande del av direktivet bör det noga övervägas vilken gränsdragning som bäst för Ålands del. Här gör direktivet först skillnad på *nya* och *befintliga* medelstora förbränningsanläggningar. För alla nya förbränningsanläggningar, de vill säga de

förbränningsanläggningar som inte är befintliga, gäller krav på tillstånd eller registrering. En befintlig förbränningsanläggning definieras i direktivet som en förbränningsanläggning som togs i drift före den 20 december 2018 eller för vilken tillstånd utfärdats före den 19 december 2017 enligt nationell lagstiftning, förutsatt att anläggningen tas i drift senast den 20 december 2018. Avseende de befintliga förbränningsanläggningarna skärps sedan kraven på tillstånd och registrering i etapper, baserat på anläggningarnas storlek. Från och med år 2024 krävs tillstånd eller registrering för medelstora förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt på över 5 MW, och från och med år 2029 ställs motsvarande krav även på sådana anläggningar med installerad tillförd effekt på högst 5 MW. Punkt 3 stadgar att medlemsstaterna ska fastställa ett förfarande för hur tillstånd beviljas eller hur registrering ska göras och det ska minst omfatta att verksamhetsutövarna tillhandahåller den information som listas i bilaga I. Det är här fråga om grundläggande uppgifter om förbränningsanläggningen och dess verksamhet, såsom anläggningens bränsleeffekt och typ, bränslen som används vid anläggningen grupperade enligt andel samt startdatum för verksamheten. Handläggningen av registreringen eller inledandet av tillståndsprocessen ska enligt punkt 4 ske inom en månad efter att verksamhetsutövaren lämnat in vissa uppgifter till den behöriga myndigheten. Enligt punkt 5 ska den behöriga myndigheten föra ett *register* med uppgift om varje medelstor förbränningsanläggning innehållande de uppgifter som listas i bilaga I och artikel 9 (som gäller ändringar). Uppgifterna i registret ska offentliggöras och finnas på internet, i enlighet med miljöinformationsdirektivet 2003/4/EG. Punkt 6 anger att medlemsstater får genomföra krav på medelstora förbränningsanläggningar genom generella bindande regler, och att det i så fall räcker med att tillståndet eller registreringen innehåller en hänvisning till dessa regler. I sjunde punkten anges att medelstora förbränningsanläggningar som ingår i en industriutsläppsdirektivsanläggning ska anses uppfylla kraven i MCP-direktivet om IED-kraven följs. I den åttonde och sista punkten anges att medlemsstaterna får använda sig av befintliga tillstånd eller registreringar som gjorts enligt annan nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, så länge tillståndet eller registreringen innehåller den information som krävs enligt artikel 5 (vilken hänvisar till bilaga I). Exempel på uppgifter som krävs enligt bilagan är typ av bränslen, andel olika bränslen, årligen förväntade drifttimmar och genomsnittlig last vid drift.

På Åland krävs enligt landskapslagen om miljöskydd, 10 §, 2 mom. a punkten, i dagsläget redan miljötillstånd för förbränningsanläggningar över 5 MW. I den åländska lagstiftningen är terminologin i denna punkt ”Kraftverk, pannanläggning eller annan anläggning som använder brännbara ämnen avsedd för produktion och distribution av fem megawatt eller mer”. Som redan konstaterats, borde en förändring av terminologin göras för att uppnå samstämmighet med

rikslagstiftningen ifall blankettförordning kommer att antas. För motsvarande anläggningar som använder brännbara ämnen avsedda för produktion och distribution av minst 1 MW gäller idag miljögranskningsplikt enligt 6.1 i bilaga I till landskapsförordningen om miljöskydd. Sålunda finns redan i dagsläget hos ÅMHM information om vilka anläggningar som omfattas av direktivets tillämpningsområde eftersom de omfattas antingen av miljötillståndsplikt eller miljögranskningsplikt. Miljögranskningsinstrumentet borde här kunna anses motsvara en registrering. Däremot finns inte all den information som anges i direktivets bilaga I med i dokumentationen som krävs för miljötillstånd (eller granskning). Ett register (som ska offentliggöras och finnas på internet) över alla medelstora förbränningsanläggningar behöver skapas för att Åland ska uppfylla kraven i direktivet.

Direktivet fastställer inte någon gräns mellan tillstånd och registrering, utan det är upp till medlemsstaterna att bestämma gränsdragningen. Det finns således inget i detta direktiv som skulle hindra en ändring av tröskeln för miljötillstånd till 5 MW eller 15 MW om detta skulle vara mer ändamålsenligt för Ålands del. I riket har gränsen mellan registreringspliktig och tillståndspliktig verksamhet gällande denna typ av anläggningar dragits vid 20 MW i bränseleffekt.

En annan detalj i direktivet som bör uppmärksammas i detta sammanhang är tidsfristen på en månad för handläggning av registrering eller påbörjande av förfarandet för beviljande av tillstånd hos den behöriga myndigheten. Gällande förfarandet för beviljandet av tillstånd har i riket gjorts bedömningen att tidsfristen i artikel 5.4 inte kräver några ändringar i den nationella lagstiftningen, med hänvisning till förvaltningslagen och miljöskyddslagen, enligt vilkas bestämmelser miljötillståndsförfarandet för alla verksamheters del blir anhängigt när tillståndsansökan har lämnats till den behöriga tillståndsmyndigheten. Den bestämmelse i förvaltningslagen som riket hänvisar till är 20 §, vilken ordagrant motsvarar 17 § i den åländska förvaltningslagen. Enligt denna bestämmelse har ett förvaltningsärende inletts när den handling som avser detta har kommit in till en behörig myndighet. Sålunda bör det inte krävas några ändringar i åländsk lagstiftning avseende denna del.

I riket har artikel 5 implementerats främst genom den nya 106 e §, den ändrade 116 § och en del befintliga bestämmelser i miljöskyddslagen, samt avseende innehållet i registreringsanmälan i 4 § i den nya förordningen. Även om det för Ålands del kan komma att bli aktuellt med en mer omfattande översyn av de uppgifter som t.ex. ÅMHM ska tillhandahålla till allmänheten, bör en bestämmelse om just detta register tas med i den åländska miljöskyddslagen för att uppfylla

direktivet krav. I rikets parallelltabell hänvisar man även till bestämmelser om allmän tillståndsplikt, tillståndsplikt i grundvattenområden och tillståndsplikt för registreringspliktig verksamhet som finns i 27, 28 och 30 §§ i miljöskyddslagen samt statsrådets förordning (713/2014) om miljöskydd avseende bestämmelser i 3 § om vad en tillståndsansökan ska innehålla.

3.3 Gränsvärden för utsläpp

Enligt den konsekvensbedömningsutredning som gjorts i riket är de största konsekvenserna som direktivet om medelstora förbränningsanläggningar ger upphov till för företagen de gränsvärden och de mätning- och rapporteringsskyldigheter som ska iakttas enligt direktivet.⁴ Detta beror t.ex. på att de strängare gränsvärdena för partikelutsläpp för de flesta befintliga energiproduktionsanläggningar innebär investeringar i nya anläggningar för rening av rökgaser.

Om gränsvärdena för utsläpp och tidsgränser som ska gälla för medelstora förbränningsanläggningar stadgas i direktivet i artikel 6 och bilaga II. Bestämmelserna är detaljerade och gränsvärdena för utsläpp är mestadels striktare än de nationellt fastställda värden som finns i riket. Direktivet har dock en lång anpassningsperiod för befintliga anläggningar – de angivna gränsvärdena gäller från år 2025 för anläggningar över 5 MW och från år 2030 från anläggningar under 5 MW. Det finns även möjligheter för medlemsstaterna att fastställa undantag för uppfyllandet av dessa gränsvärden, exempelvis för anläggningar med kortare drifttid, fjärrvärmeanläggningar och anläggningar som förbränner biomassa. Artikelns möjliggör även förmildrande undantag i vissa fall, som reservkraftproduktion på anslutna öar om det är avbrott i den ordinarie strömförsörjningen till en ö.

I riket har bestämmelserna om gränsvärden implementerats främst genom 5 § och bilaga 1A i den nya förordningen. Undantagen avseende exceptionella situationer i samband med störningar i tillgången på bränsle regleras dock på lagnivå, i 106 §. Ifall det finns behov av att på Åland använda sig av undantagen på något annat sätt, med beaktande av åländska förhållanden, bör utredas av sakkunniga på området. Dessa måste i sådana fall fastställas på lagnivå.

3.4 Övervakning, dokumentation och tillsyn

I artikel 7 stadgas bland annat att medlemsstaterna ska se till att verksamhetsutövarna övervakar utsläpp i enlighet med vissa fastställda krav. Verksamhetsutövaren ska föra register över övervakningen och ska även bevara viss dokumentation, som sedan ska kunna göras tillgänglig för

⁴ Propositionen, s. 21.

den behöriga myndigheten på begäran. Myndigheten *får* begära detta för att kontrollera efterlevnaden och *ska* begära det om någon från allmänheten begär tillgång till uppgifterna eller informationen i punkten 5. I riket har dessa bestämmelser implementerats främst genom förordningen, 17 och 18 §§ samt i bilaga 3. Artikel 7.7 rör situationen där de gränsvärden som fastställs för utsläpp inte följs. I en sådan situation ska verksamhetsutövaren snarast möjligt vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att efterlevnaden återställs, utan att det påverkar de åtgärder som krävs enligt artikel 8. Det är upp till varje medlemsstat att fastställa regler för vilka slags uppgifter verksamhetsutövare ska ge den behöriga myndigheten i händelse av bristande efterlevnad, samt hur ofta och i vilket format informationen ska ges. Liknande bestämmelser finns medtagna även i industriutsläppsdirektivet artikel 8.2, som stadgar att medlemsstaterna ska se till att verksamhetsutövaren bland annat omedelbart vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att villkoren åter följs snarast möjligt. Detta är en bestämmelse som Åland fick kritik av kommissionen inom ramen för det pågående Pilot-ärendet gällande industriutsläppsdirektivet (artikel 8.2 b) där kommissionen anser att det finns brister i införlivandet av direktivet i åländsk lagstiftning, och där landskapsregeringen även medgett att lagstiftningen inte är så tydlig som direktivets text och därför kommer att kompletteras. Hänvisningen i detta fall gällde 31 § i landskapslagen om miljöskydd, vilken alltså inte ansågs vara tillräckligt tydlig.

I riket anges i parallelltabellen att bestämmelsen motsvaras av bland annat 123 § i miljöskyddslagen. Denna paragraf behandlar exceptionella situationer i tillståndspliktig och registreringspliktig verksamhet. En motsvarande bestämmelse finns inte i den åländska miljöskyddslagen, vilket det möjligen skulle finnas anledning att undersöka i en förnyelseprocess av hela lagen. Avseende implementeringen av just detta direktiv torde det kanske vara tillräckligt att medta bestämmelser som gäller för situationer avseende både medelstora förbränningsanläggningar och industriutsläppsdirektivsanläggningar i det befintliga åttonde kapitlet om tillsynsåtgärder.

I artikel 8 stadgas bland annat att medlemsstaterna ska se till att gränsvärdena för utsläppen följs och att de ska inrätta ett effektivt system (t.ex. genom miljötillsyn), för att kontrollera efterlevnaden av direktivets bestämmelser. De befintliga bestämmelserna i den åländska miljöskyddslagen bör motsvara ett sådant effektivt system som direktivet efterfrågar.

Artikel 9 som gäller ändringar av medelstora förbränningsanläggningar torde omfattas av de befintliga bestämmelserna i den åländska miljöskyddslagen; i riket har den bedömningen gjorts avseende motsvarande bestämmelser.

3.5 Övriga artiklar

De resterande artiklarna i direktivet rör sådant som att medlemsstaterna ska utse behöriga myndigheter, hur direktivet ska rapporteras till kommissionen och övriga bestämmelser gällande kommissionens roll. Medlemsstaterna ska även fastställa sanktioner som är effektiva, proportionella och avskräckande. Sanktioner måste regleras på lagnivå, och den befintliga 35 § i LL om miljöskydd bör vara tillräcklig här. En genomgång av de fall där rikets parallellista hänvisar till befintlig lagstiftning och en jämförelse med den åländska lagstiftningen ger för handen att förutom i de fall som särskilt nämns ovan i texten har den åländska lagstiftningen motsvarande bestämmelser.